

VALSTYBINIS STUDIJŲ FONDAS

MOTYVUOTA IŠVADA DĖL KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖS VIEŠUOSIUOSE PIRKIMUOSE NUSTATYMO

2019-12-20

Vilnius

1. ANALIZUOTA ĮSTAIGOS VEIKLOS SRITIS

Antikorupcinė analizė ir vertinimas atliktas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. birželio 7 d. įsakyme Nr. V-685 „Dėl Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir įstaigų, kurių savininko teises ir pareigas įgyvendina ministerija, veiklos srities, kurioje antikorupcinę analizę ir vertinimą tikslinga atlikti 2019 m., nustatymo“ nurodytoje įstaigos veiklos srityje – viešųjų pirkimų reglamentavimas, vykdymas ir kontrolė.

2. ANALIZĘ IR VERTINIMĄ ATLIKĘ SUBJEKTAI

Analizę ir vertinimą atliko darbo grupė antikorupcinei analizei ir vertinimui atlikti 2019 metais, sudaryta Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2019 m. gruodžio 10 d. įsakymu Nr. V1-67 „Dėl darbo grupės antikorupcinei analizei ir vertinimui atlikti 2019 metais sudarymo“

3. ANALIZUOTAS LAIKOTARPIS

Analizuotas laikotarpis: 2018-01-01 – 2019-09-01.

4. ANALIZĖS IR VERTINIMO METODAI BEI ATLIKTI VEIKSMAI

Buvo analizuojami viešieji pirkimai, vykdomi iš valstybės biudžeto lėšų. Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšomis vykdomi viešieji pirkimai yra papildomai atrankos būdu tikrinami projektą įgyvendinančiosios institucijos, todėl į analizę ir vertinimą neįtraukti.

Atliekant antikorupcinę analizę ir vertinimą, buvo analizuotos įstaigos vidaus teisės aktų, reglamentuojančių viešųjų pirkimų vykdymą, nuostatos, būtent Valstybinio studijų fondo viešųjų pirkimų planavimo, inicijavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklės, patvirtintos Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2017 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. V1-51 „Dėl Valstybinio studijų fondo viešųjų pirkimų planavimo, inicijavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės), ir Taisyklių pakeitimas - Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2019 m. gegužės 16 d. įsakymas Nr. V1-24 „Dėl Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2017 m. rugsėjo 19 d. įsakymo Nr. V1-51 „Dėl Valstybinio studijų fondo viešųjų pirkimų planavimo, inicijavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo“. Analizuoti Fondo direktoriaus įsakymai dėl viešojo pirkimo komisijų sudarymo. Papildomai buvo analizuoti viešųjų pirkimų dokumentai: 2018 m. ir 2019 m. pirkimų planai ir jų pakeitimai, viešųjų pirkimų paraiškos, tiekėjų apklausos pažymos, viešųjų pirkimų komisijų posėdžių protokolai, viešųjų pirkimų sutartys, 2018 m. ir 2019 m. viešųjų pirkimų žurnalai. Darbo grupė parengė klausimyną vertinti korupcijos pasireiškimo tikimybę viešųjų pirkimų srityje, klausimyną sudarė 45 klausimai. Rengiant klausimyną, buvo atsižvelgta į Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos 2019 m. lapkričio 14 d. elektroniniu paštu atsiųstą pavyzdinį klausimyną, atsižvelgiant į įstaigos veiklos organizavimo ypatumus. Klausimynas pateiktas užpildyti

už viešųjų pirkimų vykdymą Fonde atsakingam asmeniui. Užpildytas klausimynas pateiktas darbo grupei 2019 m. gruodžio 19 d. Rengiant Fondo viešųjų pirkimų reglamentavimo, vykdymo ir kontrolės aprašymą, buvo išanalizuota, įvertinta ir klausimyne pateikta informacija, patikrinta jos atitiktis Taisyklėms ir darbo grupei pateiktiems viešųjų pirkimų dokumentams.

5. VEIKLOS SRITIES ESAMOS SITUACIJOS VERTINIMAS

Antikorupcinei analizei ir vertinimui atlikti darbo grupė pasirinko toliau nurodomus kriterijus ir pagal juos įvertino esamą situaciją:

1. Įstaigos patvirtinti dokumentai, susiję su viešųjų pirkimų organizavimu ir vykdymu, jų naudojimas. Nustatyta, kad įstaigoje yra patvirtintos Taisyklės ir šios dokumentų formos: konfidencialumo pasižadėjimo forma (Taisyklių 1 priedas), pirkimo paraiškos forma (Taisyklių 2 priedas), kuri vertinamu laikotarpiu buvo pakeista (Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2019 m. gegužės 16 d. įsakymas Nr. V1-24), mažos vertės pirkimo pažymos forma (Taisyklių 3 priedas). Naudojama Nešališkumo deklaracijos tipinė forma, patvirtinta Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus, suderinta su Vyriausiąja tarnybinės etikos komisija (Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymas Nr. 1S-93 "Dėl nešališkumo deklaracijos tipinės formos patvirtinimo"). Konfidencialumo pasižadėjimo ir nešališkumo deklaracijų formas yra pasirašęs už pirkimų vykdymą atsakingas asmuo bei visų ataskaitiniu laikotarpiu sudarytų viešųjų pirkimų komisijų nariai. Įstaigos viešuosiuose pirkimuose naudota pirkimo paraiškos ir mažos vertės pirkimo pažymos formos. Pirkimų plano forma Taisyklėse nėra patvirtinta, tačiau įpareigojimas parengti planą ir privalomi duomenys plane yra nustatyti Valstybinio studijų fondo viešųjų pirkimų planavimo, inicijavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklių 8 punkte. Šio punkto reikalavimų yra laikomasi, patvirtintuose 2018 m. ir 2019 m. pirkimų planuose nurodyti visi minėtame punkte reikalauti duomenys. Viešųjų pirkimų komisijų teises ir pareigas, užduotis, darbo organizavimo tvarką apibrėžia viešojo pirkimo komisijų darbo reglamentai. Viešojo pirkimo komisijos darbo reglamentas tvirtinamas kiekvieną kartą, sudarant viešojo pirkimo komisiją, atsižvelgiant į numatomo vykdyti viešojo pirkimo ypatumus. Visų analizuojamų laikotarpiu sudarytų viešojo pirkimo komisijų darbo reglamentai buvo patvirtinti. Už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingo asmens funkcijos papildomai apibrėžtos jo pareigybės aprašyme (Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2018 m. gruodžio 21 d. įsakymas Nr. V1-85).

Atsižvelgiant į nurodytą analizės ir vertinimo metu gautą ir patikrintą informaciją, matyti, kad įstaigoje patvirtinti dokumentai, susiję su viešųjų pirkimų organizavimu ir valdymu. Patvirtintos dokumentų formos yra tinkamai naudojamos, vykdamas viešuosius pirkimus, todėl daroma išvada, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

2. Įstaigos viešųjų pirkimų organizavimą reglamentuojančių dokumentų aktualumas. Nustatyta, kad Taisyklių nuostatos neprieštarauja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo ir Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo, patvirtinto Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 „Dėl Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo patvirtinimo“ (toliau – Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašas) nuostatomis. Taisyklės patvirtintos Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2017 m. rugsėjo 19 d., įsigaliojus naujai Viešųjų pirkimų įstatymo redakcijai (nuo 2017 m. liepos 1 d.). Tolesni įstatymo pakeitimai neturėjo įtakos Taisyklių nuostatomis, kadangi esminiai reikalavimai, susiję su viešųjų pirkimų organizavimu ir vykdymu, nesikeitė. Valstybinio studijų fondo viešųjų pirkimų planavimo, inicijavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklės, patvirtintos Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2017 m. rugsėjo 19 d. įsakymu Nr. V1-51. Taisyklės buvo keistos analizuojamų laikotarpiu 1 kartą, gavus Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerijos vidaus audito skyriaus 2019 m. kovo 22 d. Švietimo, mokslo ir sporto ministerijos ir jai pavaldžių 17 institucijų galimos korupcijos tikimybės viešuosiuose pirkimuose vidaus audito pažymą Nr. VA-6. Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2019 m. gegužės 17 d. įsakymu Nr. V1-24 taisyklės buvo papildytos pirkimo iniciatorių pareiga pirkimo paraiškoje pateikti numatomos pirkimo vertės pagrindimą, informaciją apie planuojamų įsigyti prekių, paslaugų ir darbų

pasiūlą (galimus potencialius tiekėjus). Atitinkamai atnaujinta ir paraiškos forma, kuri buvo naudojama nuo jos atnaujinimo.

Atlikus analizę ir vertinimą matyti, kad įstaigoje užtikrinama, kad įstaigoje reglamentuotos viešųjų pirkimų procedūros atitiktų Viešųjų pirkimų įstatymo ir Mažos vertės pirkimų tvarkos aprašo nuostatas, sekami Viešųjų pirkimų įstatymo ir jį reglamentuojančių teisės aktų pakeitimai. Įstaigoje vykdoma toliau aprašoma aiški ir nuosekli viešųjų pirkimų vykdymo prevencinė ir paskesnioji kontrolė, kurios metu vykdomų procedūrų atitiktis aktualių teisės aktų reikalavimams įvertinama dar kartą, todėl daroma išvada, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.** *Vis dėlto, užtikrinant pastovų reglamentavimo aktualumą, Taisyklėse galėtų būti reglamentuota pareiga tikrinti įstaigos viešųjų pirkimų vykdymą reglamentuojančių dokumentų atitiktį galiojantiems teisės aktams, ir nurodytas už šios funkcijos vykdymą atsakingas asmuo.*

3. Prevencinė pirkimų kontrolė, jos aprašymo detalumas ir vykdomų procedūrų atitiktis aprašymui. Nustatyta, kad įstaigoje vykdoma prevencinė pirkimų kontrolė yra išsamiai reglamentuota ir faktiškai vykdoma. Kiekvienam viešajam pirkimui rengiama pirkimo paraiška. Pirkimo iniciatorius, prieš teikdamas paraišką pirkimo vykdytojui, turi gauti Fondo direktoriaus pritarimą (raštu, tvirtinimo žyma). Fondo direktorius pritaria paraiškai, gavęs Finansų ir apskaitos skyriaus pritarimą (žodžiu) ir įvertinęs, ar paraiškoje nurodytos prekės ir paslaugos reikalingos įstaigos veiklai, ir ar pakanka joms įsigyti skirtų lėšų. Paraiška atmetama, jei pirkimas nesusijęs su Fondo vykdoma veikla, pirkimui nepakanka skirtų lėšų ar dėl kitų priežasčių, apie kurias Fondo direktorius pažymi atmetimoje paraiškoje. Pirkimo paraišką dar kartą peržiūri už pirkimo vykdymą atsakingas asmuo ar Komisija. Jie gali prašyti pirkimo iniciatoriaus ją patikslinti ar pateikti papildomą informaciją dėl paraiškoje nurodytų prekių, paslaugų ar darbų poreikio, vertės ar techninių charakteristikų. Jeigu paraiškoje nurodyta neišsami informacija apie pirkimo objektą, pirkimo vykdytojas (už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingas asmuo arba Komisija) turi teisę pareikalauti, kad pirkimo iniciatorius ją patikslintų raštu. Informacija turi būti patikslinta raštu ne vėliau kaip per 3 (tris) darbo dienas nuo reikalavimo patikslinti informaciją gavimo dienos. (Taisyklių 23 ir 24 punktai).

Atlikus analizę ir vertinimą matyti, prevencinė pirkimų kontrolė ir jos vykdymas yra aiškiai ir detalčiai reglamentuotas: nustatoma kelių lygių kontrolė: pirkimų iniciatorius – už įstaigos finansų valdymą atsakingas asmuo – Fondo direktorius – už pirkimų vykdymą atsakingas asmuo arba viešųjų pirkimų komisija, apibrėžtos asmenų funkcijos ir veiksmai, vykdamas šią kontrolę. Patikrinus pirkimų paraiškas, matoma, kad prevencinė pirkimų kontrolė faktiškai vykdoma, kaip aprašyta: pirkimų paraiškos yra pasirašytos pirkimo iniciatorių bei patvirtintos Fondo direktoriaus, perduotos už pirkimų vykdymą atsakingam asmeniui. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, daroma išvada, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

4. Įstaigoje taikomi reputacijos, nešališkumo, konfidencialumo reikalavimai pirkimo iniciatoriams, organizatoriams, viešųjų pirkimų komisijos nariams ar kitiems pirkimuose dalyvaujantiems asmenims, kurių veiksmai gali turėti įtaką pirkimo procese, jų aprašymas ir taikymas. Pagal Viešųjų pirkimų įstatymo 19 straipsnio 3 dalį, komisijos nariais gali būti tik nepriekaištingos reputacijos asmenys. Analizės ir vertinimo metu nebuvo nustatyta šio reikalavimo pažeidimų. Nešališkumo ir konfidencialumo reikalavimai yra patvirtinti įstaigos naudojamose nešališkumo deklaracijos ir konfidencialumo pasižadėjimų formose (nuorodos pateiktos prie kriterijaus Nr. 1 vertinimo).

Nešališkumo reikalavimai:

1. objektyviai, dalykiškai, be išankstinio nusistatymo, vadovaudamasis visų tiekėjų lygiateisiškumo, nediskriminavimo, proporcingumo, abipusio pripažinimo ir skaidrumo principais, atlikti pavestas pareigas (užduotis);

2. nedelsiant raštu pranešti perkančiosios organizacijos arba perkančiojo subjekto (toliau kartu – pirkimo vykdytojas) vadovui ar jo įgaliotajam atstovui apie galimą viešųjų ir privačių interesų konfliktą, paaiškėjus bent vienai iš šių aplinkybių, nurodytų Nešališkumo deklaracijos tipinėje

formoje, patvirtintoje Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 23 d. įsakymu Nr. 1S-93 "Dėl nešališkumo deklaracijos tipinės formos patvirtinimo".

Kiekvienam viešųjų pirkimų procedūroje dalyvaujančiam asmeniui yra išaiškinama, kad:

1. jam artimi asmenys yra: sutuoktinis, jo ir jo sutuoktinio tėvai (įtėviai), vaikai (įvaikiai), broliai (įbroliai), seserys (įseserės), seneliai, vaikaičiai ir jų sutuoktiniai;

2. pirkimo vykdytojui gavus pagrįstos informacijos apie tai, kad asmuo gali būti patekęs į intereso konflikto situaciją ir nenusišalino nuo su atitinkamu pirkimu susijusių sprendimų priėmimo, pirkimo vykdytojo vadovas ar jo įgaliotasis atstovas sustabdo jo dalyvavimą su atitinkamu pirkimu susijusių sprendimų priėmimo procese ar jo stebėjime ir atlieka jo su pirkimu susijusios veiklos patikrinimą. Pirkimo vykdytojas, nustatęs, kad asmuo pateko į interesų konflikto situaciją, pašalina jį iš su atitinkamu pirkimu susijusių sprendimų priėmimo proceso ar jo stebėjimo. Jei nustatoma, kad į interesų konflikto situaciją asmuo pateko atlikdamas stebėtojo funkcijas, pirkimo vykdytojas apie jo atžvilgiu priimtą sprendimą informuoja instituciją ar įstaigą, įgaliojusią jį stebėtojo teisėmis dalyvauti viešojo pirkimo komisijos posėdžiuose;

3. jis turi užpildyti privačių interesų deklaraciją, kaip tai numato Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymas.

Konfidencialumo reikalavimai. Asmenys pasižada:

1. saugoti ir tik įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytais tikslais ir tvarka naudoti visą su pirkimu susijusią informaciją, kuri jiems taps žinoma dalyvaujant viešojo pirkimo procedūrose;

2. patikėtus dokumentus saugoti tokiu būdu, kad tretieji asmenys neturėtų galimybės su jais susipažinti ar pasinaudoti;

3. nepasilikti jokių pateiktų dokumentų kopijų.

Viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantiems asmenims yra žinoma, kad su pirkimu susijusią informaciją, kurią Viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų nuostatos numato teikti pirkimo procedūrose dalyvaujančioms arba nedalyvaujančioms šalims, galės teikti tik įpareigoti pirkimo komisijos ar perkančiosios organizacijos vadovo ar jo įgalioto asmens. Konfidencialią informaciją galės atskleisti tik Lietuvos Respublikos įstatymų nustatytais atvejais.

Asmenims išaiškinama, kad konfidencialią informaciją sudaro:

1. informacija, kurios konfidencialumą nurodė tiekėjas ir jos atskleidimas nėra privalomas pagal Lietuvos Respublikos teisės aktus;

2. visa su pirkimu susijusi informacija ir dokumentai, kuriuos Viešųjų pirkimų įstatymo ir kitų su jo įgyvendinimu susijusių teisės aktų nuostatos nenumato teikti pirkimo procedūrose dalyvaujančioms arba nedalyvaujančioms šalims;

3. informacija, jeigu jos atskleidimas prieštarauja įstatymams, daro nuostolių teisėtiems šalių komerciniams interesams arba trukdo užtikrinti sąžiningą konkurenciją.

Atlikus analizę ir vertinimą matyti, kad reputacijos, nešališkumo ir konfidencialumo reikalavimai įstaigoje yra išsamiai aprašyti, konfidencialumo pasižadėjimus ir nešališkumo deklaracijas pirkimuose dalyvaujantys asmenys yra pasirašę, todėl **pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

5. Viešųjų pirkimų iniciavimo, vykdymo ir kontrolės funkcijų atskyrimas.

Išanalizavus Taisyklių nuostatas, matyti, kad pirkimų vykdymo ir kontrolės atskyrimas yra nustatytas: pirkimo vykdymo rezultatai (pirkimo pažymos, sutartys) yra pasirašomi įstaigos vadovo. Pirkimų iniciavimo ir vykdymo atskyrimas nenustatytas, tačiau, patikrinus pirkimų paraiškų registruose esančią informaciją, matyti, kad daugumoje atvejų faktiškai šio atskyrimo laikomasi. 2018-01-01-2018-12-31 už pirkimų vykdymą atsakingas asmuo inicijavo apie 14 proc. visų vykdytų viešųjų pirkimų. 2019-01-01-2019-09-01 už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingo asmens inicijuotų pirkimų skaičius sumažėjo ir siekia vos 4 procentus. Nors faktiškai funkcijų atskyrimo principo įstaigoje laikomasi, **tačiau aiškaus reglamentavimo nebuvimas galimai sudaro prielaidas korupcijai atsirasti.** Korupcijos tikimybė yra nedidelė, kadangi vykdoma aiški ir reglamentuota pirkimų prevencinė kontrolė. Atkreiptinas dėmesys, kad nuo 2019 m. birželio 11 d. Viešųjų pirkimų

įstatyme atsirado viešųjų pirkimų iniciatoriaus sąvoka, iniciatoriai turi prievolę deklaruoti privačius interesus, *todėl aiškus ir konkretus viešųjų pirkimų iniciavimo ir vykdymo atskyrimas bei pirkimo iniciatorių sąrašų patvirtinimas prielaidą korupcijai atsirasti panaikintų.*

6. Interesų konfliktų rizikos vertinimas. Nustatyta, kad įstaigoje yra patvirtintos Viešųjų ir privačių interesų derinimo Valstybiniame studijų fonde taisyklės (Valstybinio studijų fondo direktoriaus 2019 m. gegužės 15 d. įsakymas Nr. V1-22). Taisyklėse aiškiai ir išsamiai reglamentuota privačių interesų deklaravimo tvarka, kuri taikoma ir viešuosius pirkimus vykdančioms ar viešųjų pirkimų procedūrose dalyvaujantiems asmenims. Tikrinama, ar pirkimo iniciatoriai, organizatoriai, viešųjų pirkimų komisijos nariai ir kiti pirkimuose dalyvaujantys asmenys ir / ar su jais susiję asmenys yra užpildę privačių interesų deklaracijas Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nustatyta tvarka. Fondo darbuotojai periodiškai informuojami apie šio įstatymo pakeitimus. Šią funkciją vykdo atitikties pareigūnas. Su pateiktomis Deklaracijomis Fonde susipažįstama, jų teikimo kontrolė vykdoma ir patikra atliekama Privačių interesų deklaracijų tvarkymo informacinėje sistemoje (PIDTIS). Kadangi privačių interesų deklaravimo ir kontrolės tvarka įstaigoje yra aiškiai ir išsamiai reglamentuota ir atrankos būdu patikrinus viešųjų pirkimų komisijų narių, už pirkimų vykdymą atsakingo asmens viešai skelbiamas privačių interesų deklaracijas, matyti, kad jos pateiktos tinkamai, daroma išvada, kad **pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

7. Techninių specifikacijų viešiesiems pirkimams rengimo ir derinimo reglamentavimas. Taisyklėse (19, 21 punktai) nustatyta, kad Pirkimų iniciatorius inicijuoja pirkimus, parengdamas ir Fondo direktoriui pateikdamas paraišką, kurios sudedamoji dalis yra perkamų prekių, paslaugų, darbų techninė specifikacija. Techninė specifikacija gali būti nerengiama, jei numatoma viešojo pirkimo vertė yra mažesnė nei 3 000 Eur (be PVM), taip pat jei prekes, paslaugas ar darbus ketinama pirkti iš CPO. Tokiu atveju paraiškoje papildomai turi būti nurodomas pageidaujamų prekių, paslaugų ar darbų aprašymas, savybės, trumpa techninė charakteristika (pirkimą vykdančiam per CPO – CPO esantis prekių, paslaugų, darbų kodas). Rengdamas paraišką, Pirkimo iniciatorius konsultuojasi su už pirkimų vykdymą atsakingu asmeniu, o prireikrus, siekdamas gauti atsakymus į klausimus, kuriems reikia specialiųjų žinių, pasitelkti kitus specialistus. Be to, pirkimo paraiškoje iniciatorius pateikia informaciją apie planuojamų įsigyti prekių, paslaugų ir darbų pasiūlą (galimus potencialius tiekėjus). Atlikus pirkimo paraiškų peržiūrą nustatyta, kad daugumoje atvejų pirkimo paraiškoje nurodytas daugiau nei vienas potencialus tiekėjas, taigi pirkimo dokumentų rengimo metu įsitikinama, kad įsigyjamam pirkimo objektui nustatytų reikalavimų visumą atitinka daugiau kaip vieno gamintojų / tiekėjų siūlomos prekės, paslaugos ar atliekami darbai. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, matyti, kad pareiga parengti perkamų prekių, paslaugų, darbų techninę specifikaciją Taisyklėse numatyta pirkimo iniciatoriui, aprašyta galimybė konsultuotis su už pirkimų vykdymą atsakingu asmeniu, užtikrinant, kad reikalavimai perkamoms prekėms, paslaugoms, darbams neribotų tiekėjų konkurencijos. Nustatyta aiški vertės riba, kai išsami perkamų prekių, paslaugų, darbų techninė specifikacija gali būti nerengiama, o pakanka nurodyti technines perkamų prekių, paslaugų, darbų charakteristikas, pirkimo paraiškoje numatyta pareiga nurodyti potencialius tiekėjus, įsitikinti, kad jų yra daugiau nei vienas. Pirkimo paraišką, kaip minėta aprašant prevencinę pirkimų kontrolę, tvirtina Fondo direktorius. Nurodytos Taisyklių nuostatos patvirtina, kad techninių specifikacijų viešiesiems pirkimams rengimas ir derinimas įstaigoje yra aiškiai ir išsamiai reglamentuotas, potencialūs tiekėjai nurodomi jau rengiant pirkimo dokumentus, t.y. dažniausiai įsitikinama, kad jų yra daugiau nei vienas, todėl manytina, kad **pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

8. Pareigos naudotis CPO katalogu reglamentavimas ir vykdymo kontrolė. Nustatyta, kad pagal Taisyklių 19, 22 punktus ir 20.2 papunktį, įstaigoje, inicijuojant kiekvieną viešąjį pirkimą, yra tikrinama, ar prekės, paslaugos ar darbai yra CPO kataloge ir gali būti įsigijami iš jo. Pirkimo iniciatorius pirkimo paraiškoje privalo nurodyti, ar prekės, paslaugos arba darbai įsigijami iš CPO. Jei tokia galimybė yra, paraiškoje nurodomas CPO esantis prekių, paslaugų, darbų kodas.

Atrankos būdu patikrinus pirkimo paraiškas, matyti, kad pirkimo iniciatoriai šią pareigą vykdo ir pirkimo paraiškose pažymi, ar yra galimybė prekes, paslaugas ar darbus įsigyti per CPO. Kadangi vykdydamas prevencinę pirkimų kontrolę, įstaigos vadovas tvirtina pirkimų paraiškas, jis taip pat susipažįsta su pirkimų iniciatoriaus pateiktu galimybės įsigyti prekes, paslaugas, darbus per CPO įvertinimu ir jį tvirtina. Taisyklėse išsamiai reglamentuojama procedūra, kai prekės, paslaugos ar darbai CPO kataloge yra, tačiau juos ketinama pirkti ne per CPO: pirkimo paraiškoje pirkimo iniciatorius nurodo išsamius motyvus, kodėl netikslinga reikalingas prekes, paslaugas ar darbus pirkti per CPO. Su paraiška ir joje nurodytais motyvais supažindinami Finansų ir apskaitos skyriaus vedėjas ir už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingas asmuo. Finansų ir apskaitos skyriaus vedėjas vizuoja paraišką ir pasiūlymui gali pritarti arba nepritarti. Galutinį sprendimą dėl prekių, paslaugų ar darbų pirkimo ne per CPO priima Fondo direktorius, tvirtindamas pirkimų iniciatoriaus pateiktą paraišką. Atrankos būdu patikrinus 2018 m. ir 2019 m. pirkimų paraiškas, matyti, kad įstaiga daugumoje atvejų naudojami CPO katalogu, prekes, paslaugas ar darbus įsigyti ne per CPO pirkimo iniciatoriai siūlo tais atvejais, kai vykdomi vienkartiniai pirkimai, kurių vertė yra mažesnė nei minimali CPO kataloge numatyta prekių krepšelio vertė. Kadangi Taisyklėse numatyta pareiga galimybę naudotis CPO katalogu vertinti inicijuojant kiekvieną viešąjį pirkimą ir jį faktiškai vykdoma, taip pat detaliam reglamentuoti atvejai, kai galima nesinaudoti CPO katalogu, daroma išvada, kad **pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

9. Reikalavimų subrangovams ar subtiekejams aprašymo detalumas. Atrankos būdu patikrinus 2018 m. ir 2019 m. skelbiamų pirkimų pirkimo sąlygas, nustatyta, kad kai pirkime naudojamas EBVPD, kartu su tiekėjo EBVPD teikiami ir šių subjektų EBVPD, taigi reikalaujama, kad nebūtų subtiekejų, subrangovų pašalinimo iš viešojo pirkimo procedūros pagrindų. Jei tiekėjas numato pirkimo sutarčiai vykdyti pasitelkti subtiekejus, jis privalo nurodyti, kokias pirkimo sutarties dalis vykdyti ir kokius subtiekejus, jeigu jie yra žinomi, jis ketina pasitelkti. Tokiu atveju subtiekejai turi atitikti pirkimo sąlygose nurodytus kvalifikacijos reikalavimus (pagal prisiimamus įsipareigojimus vykdamas pirkimo sutartį). Tiekėjas pasiūlyme neprivalo nurodyti, kokius subtiekejus pasitelks pirkimo sutarties vykdymui, jeigu jie nėra žinomi, ir šią informaciją galės pateikti sudarius pirkimo sutartį, tačiau ne vėliau negu pirkimo sutartis pradeda vykdyti. Kartu su informacija apie naujus subtiekejus pateikiami ir subtiekejo pašalinimo pagrindų nebuvimą patvirtinantys dokumentai. Taigi, vykdamas skelbiamus viešuosius pirkimus, patikrinama, ar nėra subtiekejų ar subrangovų pašalinimo iš viešojo pirkimo procedūrų pagrindų, jiems keliami ir viešojo pirkimo procedūros metu tikrinama, ar subtiekejai/subrangovai atitinka perkančiosios organizacijos nustatytus kvalifikacinius reikalavimus. Atsižvelgiant į nustatytas aplinkybes, matyti, kad reikalavimai subtiekejams/subrangovams yra detaliam apibrėžiami pirkimo sąlygose, **todėl pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

10. Pirkimo būdo pasirinkimas. Nustatyta, kad pirkimo būdo pasirinkimas išsamiai reglamentuotas Viešųjų pirkimų įstatyme. Šio įstatymo 4 straipsnyje apibrėžtos pirkimo vertės ribos. Mažos vertės pirkimų atveju pirkimo vertės ribos apibrėžtos Mažos vertės pirkimų tvarkos apraše, patvirtintame Viešųjų pirkimų tarnybos direktoriaus 2017 m. birželio 28 d. įsakymu Nr. 1S-97 (4 ir 21 punktai). Pirkimo būdas nurodomas pirkimų plane, taigi užfiksuojamas. Pirkimo būdą pasirenka viešąjį pirkimą vykdamas subjektai: už pirkimo vykdymą atsakingas asmuo arba viešojo pirkimo komisija. Atrankos būdu patikrinus viešųjų pirkimų komisijų posėdžių protokolus, matyti, kad pirkimo būdo pasirinkimas yra išsamiai argumentuojamas ir užfiksuojamas pirkimo dokumentuose. Kriterijai, kai neskelbiama apklausa atliekama žodžiu ar raštu, nėra detalizuoti, bet iš pirkimo dokumentų matyti, kad daugumos neskelbiamų pirkimų atveju tiekėjų pasiūlymai gaunami elektroniniu paštu, užtikrinant viešojo pirkimo procedūrų atsekamumą. Analizuojant vykdytus viešuosius pirkimus, matyti, kad apklausos žodžiu būdas dažniausiai pasirenkamas, kai viešajame pirkime nustatytas paslaugas gali suteikti tik vienas tiekėjas. Dažniausiai pasitaikantys atvejai - perkami straipsniai konkrečiame spaudos leidinyje, perkamos mokymų paslaugos, kurios vyksta konkrečią dieną, konkrečia tematika ir panašiai. Kaip matyti iš pirkimo dokumentų, Fondas,

vykdydamas apklausas raštu, dažniau renkasi ne apklausą CVP IS priemonėmis, bet alternatyvų priimtina būdą – apklausas elektroniniu paštu, kurios vykdomos operatyviau. Kriterijai neskelbiamai apklausai vykdyti CVP IS priemonėmis nėra nustatyti, tačiau vien pirkimo procedūros vykdymas raštu užtikrina pirkimo procedūrų atsekamumą, **todėl manytina, kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

11. Tiekėjų, kuriuos privaloma apklausti neskelbiamos apklausos metu, skaičiaus nustatymas. Taisyklėse nėra apibrėžti kriterijai, kuriems esant vykdant neskelbiamą apklausą reikalinga kreiptis į daugiau nei vieną tiekėją. Kai matyti iš 2018 m. ir 2019 m. pirkimų žurnalo, 2019 m. atvejų, kai vykdant neskelbiamą apklausą, kreipiamasi į vieną tiekėją, lyginant su 2018 m., skaičius sumažėjo, užtikrindama tiekėjų konkurenciją, įstaiga ieško potencialių tiekėjų, lygina jų pasiūlymus. **Aiškių kriterijų dėl apklausiamų tiekėjų skaičiaus nebuvimas Taisyklėse galimai sudaro prielaidas korupcijai atsirasti, kadangi nėra aišku, kada privaloma kreiptis į daugiau nei vieną tiekėją.** Korupcijos tikimybė yra nedidelė, kadangi pirkimų, kai kreipiamasi į vieną tiekėją, skaičius nėra didelis, ir dažniausiai tai būna atvejai, kai viešajame pirkime paslaugas gali suteikti tik vienas tiekėjas, pvz., perkami straipsniai konkrečiame spaudos leidinyje, perkamos mokymų paslaugos, kurios vyksta konkrečią dieną, konkrečia tematika ir panašiai. Darbo grupė manytų, kad *aiškus ir konkretus kriterijų, kai neskelbiamos apklausos metu privaloma kreiptis į daugiau nei vieną tiekėją, nustatymas prielaidą korupcijai atsirasti panaikintų.*

12. Pirkimų skubos tvarka procedūrų aprašymas. Taisyklėse nėra reglamentuotos pirkimų skubos tvarka procedūros. Vertinamu laikotarpiu įstaigoje pirkimai skubos tvarka nebuvo vykdomi, taigi konkrečios prielaidos korupcijai pasireikšti nesusidarė, tačiau, esant neatidėliotinai situacijai, aiškaus ir išsamaus reglamentavimo nebuvimas šias prielaidas galėtų sudaryti. Darbo grupė manytų, kad *aiškus ir konkretus kriterijų, kurie laikomi skubiais, bei viešųjų pirkimų vykdymo procedūrų aprašymas šiais neatidėliotinais atvejais, prielaidą korupcijai atsirasti panaikintų.*

13. Pirkimo vykdytojų paskyrimo reglamentavimo išsamumas. Taisyklėse aiškiai apibrėžta, kada viešojo pirkimo procedūras vykdo už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingas asmuo (pirkimo organizatorius), o kada viešojo pirkimo komisija (Taisyklių 13-15 punktai). Fondo viešuosius pirkimus organizuoja ir atlieka: tarptautinių ir supaprastintų pirkimų atveju – Fondo direktoriaus įsakymu, vadovaujantis Viešųjų pirkimų įstatymu, sudaryta komisija (toliau – Komisija), į kurios sudėtį įtraukiamas už pirkimų vykdymą atsakingas asmuo; mažos vertės pirkimų atveju – Komisija arba už pirkimų vykdymą atsakingas asmuo. Mažos vertės pirkimams atlikti Komisija sudaroma, kai numatoma viešojo pirkimo vertė yra 10 000 Eur be PVM ir didesnė. Mažos vertės pirkimus, kurių numatoma vertė yra mažesnė nei 10 000 Eur be PVM, atlieka už pirkimų vykdymą atsakingas asmuo.

Fondo direktorius turi teisę įsakymu pavesti vykdyti mažos vertės viešąjį pirkimą Komisijai, neatsižvelgdamas į Taisyklių 14 punkte nustatytas numatomas pirkimų vertes. Nustatyta, kad pirkimo vykdytojų paskyrimas yra detalai reglamentuotas, atsižvelgiant į pirkimo vertę, **todėl manytina, kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

14. Pirkimo procedūros įforminimo detalumas. Pagal Taisyklių 3 priedą ir 27 punktą, tais atvejais, kai pirkimui vykdyti sudaroma komisija, pirkimo būdą pasirenka ir pirkimo procedūras vykdo pirkimo komisija. Jos fiksuojamos komisijos posėdžių protokoluose, pagrindžiamos ir motyvuojamos. Pirkimo organizatorius vykdo tik pirkimus, kurių vertė neviršija 10 000 Eur be PVM, šie pirkimai vykdomi apklausos būdu, apklausos būdo (žodžiu, raštu) pasirinkimas užfiksuojamas tiekėjų apklausos pažymoje, procedūros įforminamos tiekėjų apklausos pažymomis. Parengtos mažos vertės pirkimų pažymos yra tvirtinamos įstaigos vadovo, tokiu būdu atliekama mažos vertės pirkimų pažymų prevencinė kontrolė. Už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingi asmenys yra tiesiogiai pavaldūs įstaigos vadovui. Atsižvelgiant į tai, kad Taisyklėse išsamiai reglamentuojama, kokias dokumentais turi būti įforminami pirkimo procedūros rezultatai, pasirinktas pirkimo būdas yra užfiksuojamas ir motyvuojamas, taip pat į tai, kad vykdoma prevencinė mažos vertės pirkimo pažymų kontrolė, manytina, **kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

15. Tiekėjų pasiūlymų konfidencialumo užtikrinimas. Analizuojamu laikotarpiu tiekėjų pasiūlymų ekspertinis vertinimas nebuvo atliekamas, viešojo pirkimo komisijos nariai pasirašo konfidencialumo pasižadėjimų formą, kurioje išsipareigojama saugoti konfidencialią informaciją. Atsižvelgiant į tai, sudaroma prielaida manyti, kad esant poreikiui atlikti ekspertinį vertinimą, ekspertams informacija apie pateiktus pasiūlymus bus pateikta tik ta apimtimi, kuri reikalinga vertinimui atlikti, **todėl manytina, kad pagal šį kriterijų prielaidų atsirasti korupcijai nėra.**

16. Pirkimo sutarčių rengimo, vykdymo ir keitimo reglamentavimo išsamumas. Taisyklėse nėra apibrėžtos pirkimo sutarčių rengimo ir tvirtinimo procedūros, pirkimo sutarties projekto atitikties vertinimo pirkimo sąlygoms procedūros. Pareiga parengti pirkimo sutartį yra numatyta Valstybinio studijų fondo vyriausiojo specialisto pareigybės aprašyme, pareiga užtikrinti, kad sutartis atitiktų sutarties projekto sąlygas, numatytas pirkimo sąlygose, yra įtvirtinta Viešųjų pirkimų įstatymas, **taigi nurodyti reglamentavimo trūkumai sudaro nedidelę prielaidą korupcijai atsirasti.** Darbo grupė manytų, kad *aiškus ir konkretus pirkimo sutarties sudarymo procedūrų reglamentavimas Taisyklėse prielaidą korupcijai atsirasti panaikintų.*

Atrankos būdu patikrinus 2018 m. ir 2019 m. pirkimo sutarčių nuostatas, matyti, kad kiekvienoje pirkimo sutartyje nurodomas už sutarties vykdymą atsakingas asmuo. Išsipareigojimų pagal sutartį laikymasis kontroliuojamas pagal sutartyje nustatytas sąlygas. Sutarties rezultatas kontroliuojamas už sutarties vykdymą atsakingam asmeniui pasirašant priėmimo-perdavimo aktą ir patvirtinant, kad pristatytos tinkamos prekės ir suteiktos tinkamos paslaugos. Viešųjų pirkimų sutarčių keitimo procedūra ir sąlygos yra apibrėžtos Viešųjų pirkimų įstatymo 89 straipsnyje, sutartys gali būti keičiamos tik jose nustatytais atvejais, todėl jų keitimo procedūros aprašomos pačiose sutartyse.

17. Viešųjų pirkimų plano rengimo reglamentavimo išsamumas. Taisyklėse yra apibrėžta pirkimų plano rengimo procedūra (Taisyklių 5, 8, 9, 12 punktai). Planuojant Fondo viešuosius pirkimus, sudaromas planuojamų atlikti einamaisiais biudžetiniais metais Fondo viešųjų pirkimų planas. Pirkimų plane nurodomas pirkimo objekto pavadinimas, BVPŽ kodas, to paties tipo prekių/paslaugų grupės, preliminarus perkamų prekių, paslaugų, darbų kiekis, apimtis, planuojama pirkimo pradžia, pirkimo būdas, planuojama pirkimo vertė. 2018 m. ir 2019 m. sudaryti viešųjų pirkimų planai šiuos nustatytus reikalavimus atitinka. Pirkimų planas rengiamas atsižvelgiant į Fondui einamaisiais biudžetiniais metais skirtus valstybės biudžeto asignavimus, Europos Sąjungos struktūrinių fondų šiam tikslui skirtas lėšas, investicinių projektų ir kitas lėšas. Už Pirkimų plano vykdymą atsako už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingas asmuo. Taisyklių 7 punkte nustatomas pirkimų planą rengiantis asmuo: pirkimų planą rengia įstaigos darbuotojas, atsakingas už viešųjų pirkimų vykdymą: darbuotojas, kurio pareigybės aprašyme numatytos šios funkcijos, arba kuriam viešuosius pirkimus vykdyti pavedama Fondo direktoriaus įsakymu ar išduodant atitinkamą įgaliojimą (toliau – už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingas asmuo). Pirkimų planas pasirašytinai suderinamas su Finansų ir apskaitos skyriumi ir Fondo direktoriaus patvirtinamas tvirtinimo žyma. Pagal Taisyklių 11 punktą, pirkimų planas turi būti parengtas ir patvirtintas iki einamųjų kalendorinių metų kovo 15 d. Planuojamų atlikti viešųjų pirkimų suvestinė ir pirkimų planų patikslinimai skelbiami Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau – CVP IS) Viešųjų pirkimų įstatymo nustatytais terminais pagal Viešųjų pirkimų tarnybos patvirtintą tvarką.

Už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingas asmuo paašškino, kad rengiant pirkimų planą, analizuojamos įstaigos sudarytų viešųjų pirkimų sutarčių nuostatos, analizuojama, kurios sutartys baigs galioti einamaisiais kalendoriniais metais. Įvertinama, ar yra poreikis toliau pirkti prekes ir (ar) paslaugas, kurių sutarčių galiojimas baigsis einamaisiais kalendoriniais metais, ir priimamas sprendimas dėl šių prekių ir (arba) paslaugų įtraukimo į pirkimų planą. Papildomai prekių ir (arba) paslaugų poreikį, rengiant pirkimų planą, nurodo pirkimų iniciatoriai, tačiau atskiras pirkimo iniciatorių pirkimų sąrašas nėra rengiamas. Atsižvelgiant į nurodytą reglamentavimą, matyti, kad pirkimo plano rengimo procedūra yra reglamentuojama gana detalai: nurodomi pirkimų plano

rengimo terminai, pirkimų planą rengiantis asmuo, duomenys, kurie turi būti susisteminti pirkimų plane, pirkimų plano derinimo ir tvirtinimo procedūrą. **Nedidelei korupcijos tikimybei atsirasti prielaidą galėtų sudaryti tai, kad Taisyklėse nėra detalai apibrėžiama pirkimų plano sudarymo inicijavimo stadija.** Siūlytina Taisyklėse numatyti, kad pirkimo iniciatoriai pateikia už viešuosius pirkimus atsakingam asmeniui einamaisiais metais siūlomų pirkti prekių ir paslaugų sąrašus, nustatyti jų patikros procedūrą.

Taisyklių 11 punkte apibrėžta, kad Pirkimų plano patikslinimą inicijuoja už viešųjų pirkimų vykdymą atsakingas asmuo, atsiradus papildomam prekių, paslaugų, darbų poreikiui, taip pat prireikus patikslinti numatomas pirkimų vertes ir dėl to keičiantis suplanuotam pirkimo būdai, tačiau detalai nėra apibrėžiamos pirkimų plano pakeitimo procedūros, tad jos galėtų būti detalizuotos.

Iš Taisyklių nuostatų matyti, kad neplaniniai pirkimai yra negalimi, visais atvejais, inicijuojant pirkimų plane nenurodytą pirkimą, reikalinga atlikti pirkimų plano korekcijas **ir tai nesudaro prielaidų atsirasti korupcijai.**

6. VEIKLOS SRITIES VERTINIMO METU NUSTATYTI KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIAI

Vertinama veiklos sritis – viešųjų pirkimų reglamentavimas, vykdymas ir kontrolė – atitinka Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 4 dalies 5 punkte įtvirtintą ir Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų, patvirtintų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, papunktyje paaiškintą kriterijų – **daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo.** Fondas yra biudžetinė įstaiga, pavaldi Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai. Viešuosius pirkimus Fondas vykdo iš jam skirtų valstybės biudžeto asignavimų ir Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų. Iš Europos Sąjungos struktūrinių fondų lėšų finansuojamų projektų viešųjų pirkimų planavimas ir vykdymas yra derinamas su įgyvendinančiąja institucija – Europos socialinio fondo agentūra: derinami pirkimų planai, tikrinamos patirtos išlaidos. Vykdamas viešuosius pirkimus iš valstybės biudžeto asignavimų, papildomas patvirtinimas iš kitų institucijų Fondui nėra reikalingas, todėl atlikta korupcijos rizikos analizė ir vertinimas pagal 1 aprašymo dalyje apibrėžtus kriterijus. Atlikus korupcijos rizikos analizę ir vertinimą, matyti, kad Fondo viešųjų pirkimų reglamentavimas, vykdymas ir kontrolė iš esmės atitinka apibrėžtus kriterijus, tad esama situacija nesudaro ženkliai prielaidų atsirasti korupcijai. Vis dėlto, buvo nustatyti tam tikri skirtumai tarp esamos situacijos ir tos, kuri turėtų būti pagal vertinimo kriterijus. Šie skirtumai gali turėti nedidelę įtaką korupcijai atsirasti. Jie aprašomi 3 dalyje.

7. PRIEŽASTYS, DIDINANČIOS KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO RIZIKOS LYGI

Analizės ir vertinimo metu nustatytos šios korupcijos pasireiškimo lygį galimai didinančios priežastys:

1. Kriterijus Nr. 2 Įstaigos viešųjų pirkimų organizavimą reglamentuojančių dokumentų aktualumas. Prielaida korupcijai atsirasti nebuvo nustatyta, kadangi faktiškai dokumentų nuostatos yra aktualios ir išsamios, tačiau Taisyklėse nėra reglamentuota pareiga tikrinti įstaigos viešųjų pirkimų vykdymą reglamentuojančių dokumentų atitiktį galiojantiems teisės aktams, ir nenurodytas už šios funkcijos vykdymą atsakingas asmuo, todėl, nesant šios pareigos, gali susidaryti situacija, kai dokumentų nuostatos bus neaktualios. Šio trūkumo įtaka korupcijos pasireiškimo lygiui yra maža, trūkumas lengvai ištaisomas.

2. Kriterijus Nr. 5. Viešųjų pirkimų iniciavimo, vykdymo ir kontrolės funkcijų atskyrimas. Taisyklėse nenustatytas pirkimų iniciavimo ir vykdymo atskyrimas, taigi nustatytas reglamentavimo trūkumas. Šio veiksnio įtaka korupcijos pasireiškimo lygiui yra nedidelė, kadangi įstaigoje vykdoma aiški ir reglamentuota pirkimų prevencinė kontrolė. Be to, patikrinus pirkimų paraiškų registruose esančią informaciją, matyti, kad daugumoje atvejų faktiškai šio atskyrimo laikomasi, pirkimą inicijuojantys ir vykdytys asmenys nesutampa.

3. Kriterijus Nr. 11. Tiekėjų, kuriuos privaloma apklausti neskelbiamos apklausos metu, skaičiaus nustatymas. Taisyklėse nėra apibrėžti kriterijai, kuriems esant vykdant neskelbiamą apklausą reikalinga kreiptis į daugiau nei vieną tiekėją. Įtaka korupcijos pasireiškimo lygiui yra maža, kadangi pirkimų, kai kreipiamasi į vieną tiekėją, skaičius nėra didelis.

4. Kriterijus Nr. 12. Pirkimų skubos tvarka procedūrų aprašymas. Taisyklėse nėra reglamentuotos pirkimų skubos tvarka procedūros. Vertinamu laikotarpiu įstaigoje pirkimai skubos tvarka nebuvo vykdomi, taigi konkrečios prielaidos korupcijai pasireikšti nesusidarė, tačiau, esant neatidėliotinai situacijai, aiškaus ir išsamaus reglamentavimo nebuvimas šias prielaidas galėtų sudaryti.

5. Kriterijus Nr. 16. Pirkimo sutarčių rengimo, vykdymo ir keitimo reglamentavimo išsamumas. Taisyklėse nėra apibrėžtos pirkimo sutarčių rengimo ir tvirtinimo procedūros, pirkimo sutarties projekto atitikties vertinimo pirkimo sąlygoms procedūros. Pareiga parengti pirkimo sutartį yra numatyta Valstybinio studijų fondo vyriausiojo specialisto pareigybės aprašyme, pareiga užtikrinti, kad sutartis atitiktų sutarties projekto sąlygas, numatytas pirkimo sąlygose, yra įtvirtinta Viešųjų pirkimų įstatyme, taigi nurodytų reglamentavimo trūkumų įtaka korupcijos pasireiškimo lygiui yra maža.

6. Kriterijus Nr. 17. Viešųjų pirkimų plano rengimo reglamentavimo išsamumas. Pirkimo plano rengimo procedūra yra reglamentuojama gana detalai: nurodomi pirkimų plano rengimo terminai, pirkimų planą rengiantis asmuo, duomenys, kurie turi būti susisteminti pirkimų plane, pirkimų plano derinimo ir tvirtinimo procedūrą. Nedidelei korupcijos tikimybei atsirasti prielaidą galėtų sudaryti tai, kad Taisyklėse nėra detalai apibrėžiama pirkimų plano sudarymo iniciavimo stadija ir pirkimų plano keitimo procedūros.

8. PASIŪLYMAI DĖL KORUPCIJOS RIZIKOS VEIKSNIŲ NEIGIAMOS ĮTAKOS PANAIKINIMO

Priemonės	Įvykdymo laikas	Laukiami rezultatai	Vertinimo kriterijai
Valstybinio studijų fondo viešųjų pirkimų planavimo, iniciavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklių pakeitimas (reglamentavimo detalizavimas)	2020 m. birželio 30 d.	Užtikrintas įstaigos viešųjų pirkimų organizavimą reglamentuojančių dokumentų aktualumas.	Įtvirtinta pareiga tikrinti įstaigos viešųjų pirkimų vykdymą reglamentuojančių dokumentų atitiktį galiojantiems teisės aktams, ir nustatytas už šios funkcijos vykdymą atsakingas asmuo.
Valstybinio studijų fondo viešųjų pirkimų planavimo, iniciavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklių	2020 m. birželio 30 d.	Užtikrintas viešųjų pirkimų iniciavimo ir vykdymo atskyrimas, panaikinta prielaida korupcijai atsirasti.	Įtvirtintas aiškus ir konkretus viešųjų pirkimų iniciavimo ir vykdymo atskyrimas bei pirkimo iniciatorių sąrašų patvirtinimas.

pakeitimas (reglamentavimo detalizavimas)			
Valstybinio studijų fondo viešųjų pirkimų planavimo, inicijavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklių pakeitimas (reglamentavimo detalizavimas)	2020 m. birželio 30 d.	Užtikrinta didesnė tiekėjų konkurencija ir panaikinta prielaida korupcijai atsirasti.	Įtvirtinti tiekėjų, į kuriuos vykdant neskelbiamą apklausą reikalinga kreiptis, skaičius ir jo taikymo kriterijai.
Valstybinio studijų fondo viešųjų pirkimų planavimo, inicijavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklių pakeitimas (reglamentavimo detalizavimas)	2020 m. birželio 30 d.	Išvengta prielaidų korupcijai atsirasti skubos atvejais.	Detaliai aprašyti skubos atvejų nustatymo kriterijai ir reikalavimai jų metu vykdomoms viešųjų pirkimų procedūroms.
Valstybinio studijų fondo viešųjų pirkimų planavimo, inicijavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklių pakeitimas (reglamentavimo detalizavimas)	2020 m. birželio 30 d.	Užtikrintas pirkimo sutarčių rengimo, vykdymo ir keitimo reglamentavimo išsamumas, panaikinta prielaida korupcijai atsirasti.	Detaliai apibrėžtos pirkimo sutarčių rengimo ir tvirtinimo procedūros, pirkimo sutarties projekto atitikties vertinimo pirkimo sąlygoms procedūros.
Valstybinio studijų fondo viešųjų pirkimų planavimo, inicijavimo, organizavimo ir atlikimo taisyklių pakeitimas (reglamentavimo detalizavimas)	2020 m. birželio 30 d.	Užtikrintas viešųjų pirkimų plano rengimo reglamentavimo išsamumas, panaikinta prielaida korupcijai atsirasti.	Detaliai apibrėžta pirkimų plano sudarymo inicijavimo stadija, numatyta einamaisiais metais siūlomų pirkti prekių ir paslaugų sąrašų rengimo, teikimo ir derinimo procedūrą.

Valstybinio studijų fondo direktorius

Ernestas Jasaitis